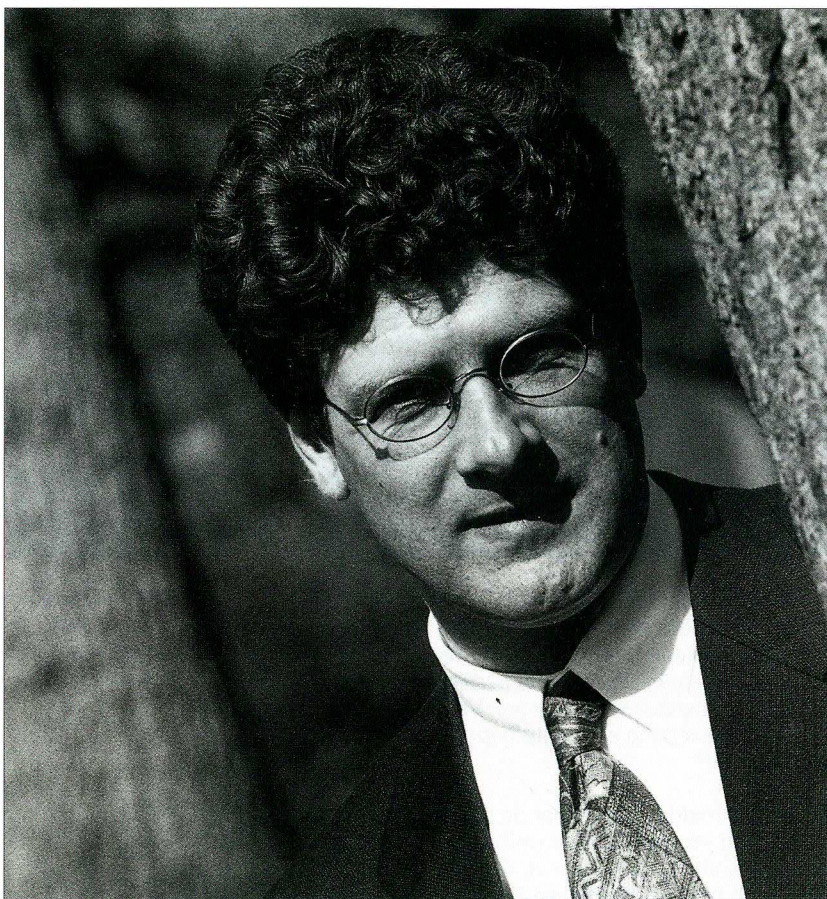

'Stelling van Amsterdam voor ons pilot-project'

Drs. H.R. Balk, Nationaal Groenfonds

Bij de duurzame instandhouding van de Stelling van Amsterdam is een sleutelrol weggelegd voor het Nationaal Restauratiefonds en het Nationaal Groenfonds. Beide brengen hun expertise 'om niet' in en vervullen verder gewoon hun specifieke functie. Directeur *drs. Roelof Balk* spreekt toepasselijk van een 'proeftuin' voor zijn nog prille Groenfonds.

Balk: 'Een "groenverklaring" waarin private financiële inbreng een plek heeft, is in de natuursector niet eerder vertoond.'

Het gemaal dat gebouwd is bij fort Bezuiden Spaarndam.

Het Nationaal Groenfonds, waarvoor Bouwfonds Fondsenbeheer bureauvoerder is, is feitelijk nog zo groen als gras. Het is immers goed en wel pas tien maanden operationeel. Het fonds treedt op als financieel intermediair bij de realisatie van het landelijk netwerk van natuurgebieden in Nederland, ook wel de *Ecologische Hoofdstructuur* geheten. In dat kader heeft het Groenfonds een drieledige functie: die van *kassier* (van rijks- en provinciale geldstromen), die van *overig financieel dienstverlener*, en die van *fondsenwerver*. En dat alles uiteraard voor 'groene' projecten.

Gecombineerde inzet

Los van zijn gebouwd militair erfgoed is de Stelling van Amsterdam een object met welhaast onschatbare natuur- en landschappelijke waarden, waarvan de instandhouding moeiteloos als 'groenproject' kan worden aangemerkt. Volgens Balk is hier met name de gecombineerde inzet van de Groenfonds-functies *financiële dienstverlening* en *fondsenwerving* van belang: "Voor groenprojecten

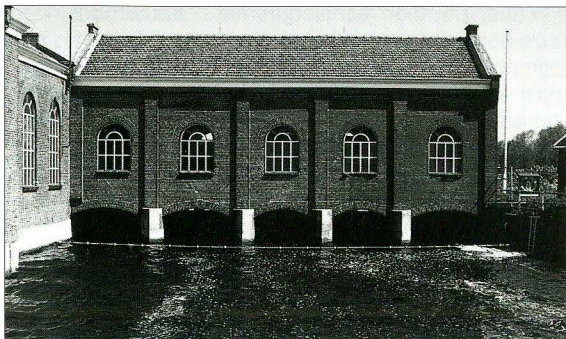
zetten wij financieringsconstructies op. Dat doen we door gelden te lenen, betalingsritmes aan elkaar te koppelen, overheidssubsidies anders aan te wenden dan gebruikelijk is, en tevens door fiscale regelingen zoveel mogelijk uit te nutten. Bij fondsenwerving gaat het erom private partijen bij de hele groenontwikkeling te betrekken. Dat kun je op wel honderdduizend manieren doen. Als Groenfonds zeggen we: dat moet geloofwaardig en gestructureerd gebeuren. We gaan dus niet met vragende blik en met de pet in de hand bij het bedrijfsleven langs. Waar wij in zijn algemeenheid en zeer specifiek voor de Stelling van Amsterdam aan denken, is integratie van fondsenwerving en financiële dienstverlening. In dat opzicht zien wij de Stelling als pilot-project."

Balk wijst erop dat er momenteel fiscaal in de groene wereld nogal wat te doen is: "Je hebt de *Fiscale Groenregeling*. Die is van kracht zodra de ministeries van VROM, LNV en Financiën gezamenlijk voor een project een zogeheten 'groenverklaring' afgeven. Behoudens windmolenparken en her en der een bosperceeltje zijn er in de groene sfeer echter niet zo veel projecten onder de regeling gebracht. Met name de commerciële groenfondsen van de banken lopen daar nogal hard tegenop."

"Ik bedoel maar, een bos met vogeltjes is prachtig, maar het levert geen financieel rendement op voor de groene beleggers. Als Nationaal Groenfonds zien wij kansen in het betrekken van private partijen bij zulke 'groene' financieringsconstructies. Ook commerciële groenfondsen kunnen aan zo'n constructie deelnemen, evenals bijvoorbeeld een Vereniging Natuurmonumenten. Het gaat er dan niet om dat wij met de financiële inbreng van 'sponsors' een struik of een boom kopen. Nee, het is juist de bedoeling om met die middelen het gehele project sluitend te maken."

Bouwfonds als sponsor

In die zin vindt de Groenfonds-directeur de situatie bij de Stelling van Amsterdam alvast prettig geregeld. Daar is een zowel bestuurlijk als ambtelijk uiterst gemotiveerde overheidspartij, de Provincie Noord-Holland, en er is een private partij in de vorm van de Stichting Stelling van Amsterdam, waarvan bestuur en projectbureau bijzonder goed van de hoed en de rand weten. Daar komt nog een gemotiveerde private partij bij: Bouwfonds.

"Het besluit de Stelling financieel te ondersteunen is een autonome Bouwfonds-beslissing, in samenhang met het 50-jarig bestaan. Daar staan wij als Groenfonds volkomen buiten; Nationaal Restauratiefonds idem dito," aldus Balk. "Wel vloeit de 'om niet'-inbreng van de expertise van beide fondsen voort uit de aanvullende 'sponsoring-in-natura' die Bouwfonds heeft toegezegd. Feitelijk is het Groenfonds rechtstreeks door de provincie Noord-Holland gevraagd om de stukjes van de 'groene' financieringspuzzel aaneen te smeden tot een logisch en sluitend geheel."

Floriade 2002

Naar zijn zeggen is het de bedoeling van de financiële Bouwfonds-bijdrage om op een concrete locatie binnen het Stelling-complex te beginnen met een integraal instandhoudingsplan: de restauratie van een fort, een project groenontwikkeling, wellicht ook een project functie-vernieuwing. Balk: "Het sponsorbedrag van Bouwfonds wordt ingezet op de plek waar straks in de Haarlemmermeer de Floriade 2002 komt. Daar loopt een stuk van de Geniedijk. Opzet is om van de Floriade geen geïsoleerd groengebeuren te maken, maar het park te integreren met de groenontwikkeling van de Stelling van Amsterdam. Er ligt ook een fort in de buurt, waar mogelijk in restaurerende en/of functionele zin iets mee gedaan kan worden."

Groenfonds en Restauratiefonds hebben weliswaar gescheiden aandachtsvelden, beide fondsen zoeken - mede uit synergie-overwegingen - in onderlinge samenspraak naar methoden om maximaal met de beschikbare middelen binnen de Stelling te kunnen presteren. Het Groenfonds let daarbij vanzelfsprekend in eerste instantie op het 'groengehalte' van dit deelproject. Het Restauratiefonds op zijn beurt beoordeelt het plan op zijn restauratiemerites. Balk: "Wij willen dit plan, voorzien van een sluitend financieel plaatje, voordragen als project voor de 'groenverklaring'. Geeft Den Haag het groene licht, dan kunnen we geld gaan lenen. Feitelijk toetsen we hier het principe van een publiek-privaat te financieren totaalpakket waarbij financiële dienstverlening en fondsenwerving (i.c. de bijdrage van Bouwfonds) hand in hand gaan. De Stelling van Amsterdam is in omvang een 'dijk' van een project, dus kun je je voorstellen dat je op die manier een *tour d'horizon* maakt van deelgebied A tot en met deelgebied Z."

Fondsenwerving

Voor het Groenfonds schuilt in deze primeur en oefenexercitie een niet te onderschatten leereffect, zo stelt Balk. "Op grond daarvan kunnen wij misschien een *blauwdruk* ontwikkelen van hoe wij onze fondsenwerving kunnen optuigen. Noem het een *fondsenwervingsstrategie*. Die ontwikkel je niet vanachter je bureau, die stuur je aan vanuit de praktijk. Je mag er niet vanuit gaan dat sponsors in den beginne onze deur zullen platlopen. Wij zullen zelf actief de boer op moeten met een even klinkend als doorwrocht verhaal. Want private partijen zullen terecht vragen: *wat worden wij daar beter van?* Dat moet je dan glashelder kunnen maken. Treffend voorbeeld vind ik in dit verband de wijze waarop Bouwfonds de afgelopen tien jaar zijn naam verbonden heeft aan de Open Monumentendag. Ik denk dat je mag zeggen: *zonder Bouwfonds, geen Open Monumentendag*. Een dergelijke figuratie kan ik mij ook levendig voorstellen als het gaat om de instandhouding van de Stelling van Amsterdam. Maar eerst gaan we achter die 'groenverklaring' aan. Als dat lukt, is het pilotproject voor het Groenfonds geslaagd!"

De natuur, met inbegrip van de lepelaar, heerst op veel plaatsen in het erfgoed van de Stelling - hier bij Botshol.